

Antall uker 6 uker +øve til nasjonal prøve	Tema: Filosofi	Læringsstrategi Tankekart VØL- skjema To-kolonne Do a tellback Lapp i hatt Finne informasjon på internett om filosofer. Oppgi kilder	Lærebok. Annet lærestoff. S.7-23 Internett/bibliotek om Platon -Tenke sjæl og mene, av Trond Viggo Lese bøker med oppgaver: -Noen sier at månen er en gul ost. -Hvem vet om sannhetens utallige ansikter Lese fra:Sofies verden
Kompetansemål (direkte fra læreplanen)	Presentere noen betydningsfulle filosofer og diskutere deres ideer Reflektere over filosofiske temaer knyttet til identitet og livstolkning, natur og kultur, liv og død, rett og galt		
Læringsmål	• Lære hvorfor/hvordan mennesker søker etter mening. • Lære hva filosofi er. • Kunne tanker og ideer til Sokrates og Platon, og kunne sammenligne dem. • Kunne Odins tanker. • Lære å kunne delta i en filosofisk samtale.		
Vurdering og egenvurdering: (VFL) Prøve Elever skriver en egenvurdering om sin kompetanse i dette emnet. (hva har de lært)			
Vurderingskriterier. Høy grad av måloppnåelse	Kan presentere filosofene og reflektere over deres tanker . Kan sammenligne filosofer. Kan delta i en filosofisk samtale, og reflektere over egne og andres meninger. Kan selvstendig finne informasjon		
Vurderingskriterier. Middels grad av måloppnåelse	Kan sammenligne filosofer. Kan delta i en filosofisk samtale, og si litt om egne og andres meninger. Kan selvstendig finne noe informasjon		
Vurderingskriterier. Lav grad av måloppnåelse	Kan presentere filosofer. Kan delta i en enkel filosofisk samtale. Må ha hjelp til å finne informasjon		
Fra bibliotekplan			
Fra IKT plan			

Antall uker	Tema:	Læringsstrategi	Lærebok. Annet lærestoff. Læreboka s. 27-45
5 uker	Livssyn og religiøst mangfold		Finne informasjon om livssyn på internett. Oppgi kilder
Kompetansemål (direkte fra læreplanen)	Forklare hva livssyn er, og vise hvordan livssyn kommer til uttrykk på ulike måter. Forklare særpreget ved livssynshumanisme i forhold til religioner og andre livssynstradisjoner: likhetstrekk og grunnleggende forskjeller Samtale om og forklare hva religion er, og vise hvordan religion kommer til uttrykk på ulike måter Vise evne til dialog om religions- og livssynsspørsmål og vise respekt for ulike religioner og livssyn.		
Læringsmål	• Å vite hva et livssyn er, og hvordan det viser seg i hverdagen • Å vite hva livssynshumanisme er, og likheter og forskjeller til andre religioner og livssyn. • Å vite hva religion er, og hvordan du kan møte religioner i dagliglivet • Å være med i samtaler om religions- og livssynsspørsmål som viser respekt for andres tro og tanker.		
Vurdering og egenvurdering: (VFL)			
Bruke ”to stjerner og et ønske” mot slutten av emnet. (hva har de lært – noe de ønsker å lære mer om?)			
Vurderingskriterier. Høy grad av måloppnåelse	Kan være med å drøfte både livssyn og religion, hva dette er og hvordan det kommer til uttrykk i folk sitt dagligliv. Kan forklare livssynshumanisme og vise forskjeller og likheter med andre livssyn og religioner. Viser tydelig respekt for andres livssyn og religion.		
Vurderingskriterier. Middels grad av måloppnåelse	Kan si litt om livssyn og religion, hva dette er og hvordan det kommer til uttrykk i folk sitt dagligliv. Kan forklare livssynshumanisme og vet litt om forskjeller og likheter med andre livssyn og religioner. Viser tydelig respekt for andres livssyn og religion.		
Vurderingskriterier. Lav grad av måloppnåelse	Kan si litt om ulike livssyn og religioner. Vet hva livssynshumanisme er. Viser respekt for andres livssyn og religion.		
Fra bibliotekplan			
Fra IKT plan			

Antall uker	Tema:	Læringsstrategi	Lærebok. Annet lærestoff.
6	Jødedommen	Venn diagram Do a tellback VØL-skjema	s.46-69 Fortellingen om jøden på julaften, av Henrik Wergeland En jøde forteller på You Tube – Siddi Deutch
Kompetansemål (direkte fra læreplanen)	Forklare særpreget ved jødedom og jødisk tro som livstolkning i forhold til andre tradisjoner, likhetstrekk og grunnleggende forskjeller (Gi oversikt over mangfoldet i jødedommen,) viktige historiske hendelser og jødedommens stilling i Norge og verden i dag. Beskrive(og reflektere over)særtrekk ved kunst, arkitektur og musikk knytta til jødedommen Drøfte utvalgte tekster fra jødisk skrifttradisjon Innhente digital informasjon om og presentere aktuelle spørsmål som opptar mange jøder		
Læringsmål	- Lære hva det vil si å være jøde. - Lære hva det vil si å ha en jødisk tro. - Lære forskjeller og likheter mellom jødedom og andre tradisjoner. - Lære viktige historiske hendelser. - Lære jødedommens stilling i Norge og verden i dag. - Lære å beskrive særtrekk ved kunst, arkitektur og musikk i jødedommen.		
Vurdering og egenvurdering: (VFL)			
Foredrag			
Vurderingskriterier. Høy grad av måloppnåelse	Kan forklare den jødiske tro, vet hva det innebærer å være jøde og kan sammenligne jødedommen med andre religioner. Kan de viktigste hendelsene i jødenes historie. Kan fortelle om jødenes stilling i Norge og verden i dag. Kan beskrive særtrekk ved kunst, arkitektur og musikk i jødedommen. Kan delta i drøfting av jødiske tekster Kan på egenhånd finne frem til spørsmål som opptar mange jøder		
Vurderingskriterier. Middels grad av måloppnåelse	Kan forklare noe om den jødiske tro, vet noe om hva det innebærer å være jøde og kan sammenligne jødedommen noe med andre religioner. Kan noen av jødenes viktigste hendelser i historien. Kan fortelle noe om jødenes stilling i dag. Kan noen særtrekk ved kunst, arkitektur og musikk i jødedommen		
Vurderingskriterier. Lav grad av måloppnåelse	Vet litt om den jødiske tro. Kan noen få historiske hendelser. Vet littegrann om jødenes stilling i dag i Norge og verden. Kan noen helt få særtrekk ved kunst, arkitektur og musikk i jødedommen.		
Fra bibliotekplan			
Fra IKT plan			

Antall uker	Tema:	Læringsstrategi	Lærebok. Annet lærestoff.
6	<i>Islam</i>	Vøl skjema Repetert lesing Lapp i hatt	Læreboka side 70-97 Sider på internet om å være muslim i dag
Kompetansemål (direkte fra læreplanen)	Forklare særpreget ved islam og islamsk tro som livstolkning i forhold til andre tradisjoner: likhetstrekk og grunnleggende forskjeller. Innhente digital informasjon om og presentere aktuelle spørsmål som opptar mange muslimer. Gi en oversikt over mangfoldet i islam, viktige hendelser og islams stilling i Norge og verden i dag Beskrive og reflektere over særtrekk ved kunst,arkitektur og musikk knyttet til islam		
Læringsmål	• Lære særpreget ved islam. • Lære likheter og forskjeller på islam og kristendom og jødedom. • Lære om, og kunne presentere spørsmål som opptar mange muslimer. • Lære om mangfoldet i islam. • Lære viktige historiske hendelser. • Lære om islams stilling i Norge og verden i dag. • Lære å beskrive og reflektere over kunst, arkitektur og musikk.		
Vurdering og egenvurdering: (VFL) Foredrag Samtaler VØL skjema			
Vurderingskriterier. Høy grad av måloppnåelse	Kan forklare særpreget ved islam og kan drøfte og sammenligne dette med egne ord. Kan på egen hånd innhente digital informasjon og presentere med egne ord spørsmål som opptar mange muslimer. Kan og vurdere kildens opphav og troverdighet. Kan med egne ord gi en oversikt over mangfoldet i islam og viktige hendelser . Kan med egne ord si noe om islams stilling i Norge og verden i dag. Kan reflektere over særtrekk ved kunst, arkitektur og musikk knyttet til islam.		
Vurderingskriterier. Middels grad av måloppnåelse	Kan forklare særpreget ved islam og sammenligne dette med egne ord. Kan med hjelp innhente digital informasjon og presentere spørsmål som opptar mange muslimer. Kan oppgi kilde. Kan gi en oversikt over mangfoldet i islam og viktige hendelser . Kan si noe om islams stilling i Norge og verden i dag. Kan reflektere over særtrekk ved kunst, arkitektur og musikk knyttet til islam.		
Vurderingskriterier. Lav grad av måloppnåelse	Kan forklare særpreget ved islam. Kan med hjelp finne digital informasjon og si noen få ord om dette. Kan gi en oversikt over viktige hendelser .		
Fra bibliotekplan			
Fra IKT plan			

Antall uker	Tema:	Læringsstrategi	Lærebok. Annet lærestoff.
5	Å leve sammen	To-spalte notat	Skolens hjemmeside: Hvordan blir vi venner? Læreboka side 100 – 121 Internett om kjente forbilder for likeverd og likestilling
Kompetansemål (direkte fra læreplanen)	Reflektere over etiske spørsmål knyttet til mellommenneskelige relasjoner,familie og venner,samliv,heterofili og homofili Drøfte etiske spørsmål knyttet til likeverd og likestilling, blant annet ved å ta utgangspunkt i kjente forbilder		
Læringsmål	• Å kunne forklare hva identitet er • Å lære hva som påvirker selvtilitt og selvbilde • Å kunne gjøre rede for ulike familietyper, og reflektere over dem • Å lære om ulike samlivsformer og samlivsbrudd, og reflektere over konsekvenser m.m. • Å lære hva homofili og heterofili er og kunne reflektere over dette • Å lære begrepene likeverd og likestilling, og drøfte dette ut fra kjente forbilder. Bl.a. Nelson Mandela, Camilla Collett • Å lære hva kjønnsidentitet og kjønnsroller er • Å kunne si hva som kjennetegner en god venn og drøfte ulike sider av vennskap		
Vurdering og egenvurdering: (VFL)			
Test ut fra læringsmål og vurderingskriterier. Med egenvurdering			
Vurderingskriterier. Høy grad av måloppnåelse	Kan med egne ord forklare hva identitet er. Kan med egne ord forklare hva som påvirker selvtilitt og selvbilde Kan selvstendig reflektere over ulike familietyper Kan med egne ord forklare homofili og heterofili og reflektere over det. Kan med egne ord forklare likeverd og likestilling og drøfte det ut fra kjente forbilder. Kan med egne ord forklare hva kjønnsidentitet og kjønnsroller er. Kan forklare hva en god venn er, og drøfte ulike sider av vennskap		
Vurderingskriterier. Middels grad av måloppnåelse	Kan forklare hva identitet er. Kan forklare hva som påvirker selvtilitt og selvbilde Kan fortelle om ulike familietyper Kan med egne ord forklare homofili og heterofili Kan forklare likeverd og likestilling og si noe om kjente forbilder. Kan forklare hva kjønnsidentitet og kjønnsroller er. Kan forklare hva en god venn er.		
Vurderingskriterier. Lav grad av måloppnåelse	Kan si hva identitet er. Vet hva selvtilitt og selvbilde er Kan forklare homofili og heterofili. Vet hva likestilling og likeverd er. Kan forklare hva en god venn er.		
Fra bibliotekplan			
Fra IKT plan			

Antall uker 6	Tema: <i>Kristendom</i>	Læringsstrategi	Lærebok. Annet lærestoff. Læreboka side 124 – 145 og side 187-213
Kompetansemål (direkte fra læreplanen)	Finne frem til sentrale skrifter i Bibelen og forklare innholdet mellom Det gamle og Det nye testamente. Gjøre rede for viktige hendelser i kristendommens historie fra reformasjonen til vår tid i Norge og i verden og for kristendommens stilling i dag. Gi en presentasjon av Den norske kirke,læstadianisme og samisk kirkeliv		
Læringsmål	Å vite hovedforskjellen på GT og NT. Kan finne frem til skapelsesfortellingen i første Mosebok, Noah, Abraham 1.Mosebok 12.1-3,Moses, juleevangeliet Luk 2, påske, Matt.28.19 Kan redegjøre for de viktigste hendelser i religionshistorien i Norge fra reformasjonen til i dag. Kan redegjøre for kristendommens stilling i dag. Kan fortelle hva den norske kirke står for, kan forklare om læstadianisme og samisk kirkeliv.		
Vurdering og egenvurdering: (VFL) Muntlig fortelle om de fire aktene i den Bibelske fortellingen ved hjelp av tegninger eller Powerpoint Samtale			
Vurderingskriterier. Høy grad av måloppnåelse	Kan slå opp og redegjøre med egne ord for de nevnte steder i Bibelen. Kan med egne ord forklare innholdsforskjellen mellom GT og NT Kan redegjøre selvstendig for kampen mellom godt og vondt ut fra Ringenes herre. Kan med egne ord fortelle om de viktigste hendelsene fra reformasjonen til i dag. Kan med egne ord fortelle om kristendommens stilling i dag. Kan med egne fortelle hva den norske kirke står for, kan forklare om læstadianisme og samisk kirkeliv		
Vurderingskriterier. Middels grad av måloppnåelse	Kan slå opp de nevnte steder i Bibelen. Kan forklare innholdsforskjellen mellom GT og NT Kan si noe om kampen mellom godt og vondt ut fra Ringenes herre. Kan fortelle om noen av de viktigste hendelsene fra reformasjonen til i dag. Kan fortellenoe om kristendommens stilling i dag. Kan fortelle noe om hva den norske kirke står for, kan si litt om læstadianisme og samisk kirkeliv		
Vurderingskriterier. Lav grad av måloppnåelse	Kan med noe hjelp slå opp de nevnte steder i Bibelen. Kan med litt hjelpforklare innholdsforskjellen mellom GT og NT Kan si litt om kampen mellom godt og vondt ut fra Ringenes herre. Vet noen få hendelsene fra reformasjonen til i dag. Vet hva den norske kirke og læstadianismen er.		
Fra bibliotekplan			
Fra IKT plan			

Antall uker	Tema:	Læringsstrategi	Lærebok. Annet lærestoff.
4	<i>Rett og galt</i>	Repetert lesing	Læreboka side 167-185
Kompetansemål (direkte fra læreplanen)	Reflektere over filosofiske temaer knyttet til rett og galt Føre dialog med andre om sammenhenger mellom etikk,religioner og livssyn		
Læringsmål	• Lære hva moral og etikk er • Lære den gylne regel og konsekvenser av den • Lære hvorfor samvittigheten er viktig • Lære hva lover,regler,normer og verdier er		
Vurdering og egenvurdering: (VFL) Test Reflektere og drøfte			
Vurderingskriterier. Høy grad av måloppnåelse	Kan med egne ord redegjøre for uttrykkene moral og etikk. Kan den gylne regel og kan være med og drøfte konsekvenser av den. Kan reflektere over hvorfor samvittigheten er viktig. Kan med egne ord redegjøre for begrepene lover og regler, normer og verdier.		
Vurderingskriterier. Middels grad av måloppnåelse	Kan forklare uttrykkene moral og etikk. Kan den gylne regel . Kan si noe om hvorfor samvittigheten er viktig. Kan si noe om begrepene lover og regler, normer og verdier.		
Vurderingskriterier. Lav grad av måloppnåelse	Vet hva moral og etikk er. Kan den gylne regel. Vet at samvittigheten er viktig. Vet litt om lover og regler, normer og verdier.		
Fra bibliotekplan			
Fra IKT plan			

TIPS TIL TESTER; ARBEID I TIMER m.m.

Å reflektere vil si å:

Tenke over hva du mener om et tema, se for og mot, se positive og negative sider, se ting fra ulike synsvinkler.

Hva er bra?

Hva er dårlig?

Hva lur du på?

Hva har du lært?

Hva er annerledes?

Å drøfte vil si å:

Diskutere med seg selv. Finne argumenter for og mot.

Bruk ord som:Hvis ... så ... dersom ... kan det hevdes at ... På den ene siden ... på den andre ... derfor ...

Noen sier at månen er en gul ost

av Erling Forfang og Annlaug Auestad

Side 1:

1. Hvorfor ligner månen mer på en Jarlsberg ost enn på en vanlig gul ost?
2. Hvorfor var det stort for menneskene å komme til månen?
3. Hva tenker du Alfred mener når han sier det er forskjell på å – se ut som og –å være?

Side 2:

1. Hvorfor har Alfred et –hull-inni seg?
2. Hvordan kan en føle seg når noe mangler/ikke er som det skal være?
3. Hvordan kan vi merke av teksten at Marie bryr seg om Alfred?

Side 3:

1. Hvorfor er natten vanskelig for natten?
2. Hva tror du det er som gjør at ting ofte blir vanskelige om natten?
3. Hvilke ting er det som hører sammen to og to, sier Alfred og Marie.
4. Hvor lenge er det lov å håpe sier Alfred.
5. Hva er forskjellen på å håpe og å vite?

Side 4 og 5:

1. Hvorfor sammenligner noen Gud med en vaktmester?
2. Hvorfor står det – for det er godt å tro?
3. Hvorfor tro bestemor og Alfred at faren skal komme tilbake med et smil?

Side 6:

1. Alfred sier at-mannen i månen er snill, siden han alltid er der du tror han er.
Hva tror du Alfred mener med å si dette?
2. Hva i denne teksten er det som forteller deg at Marie er god venne med Alfred?

Side 7:

1. Hvorfor synes vi ofte at folk som er annerledes er skumle?

Side 8:

1. Hvorfor snakker mannen med månen i butikken om Allah? Hvilken religion tilhører han?
2. Hva kan du si om denne religionen ut fra det som står her?

Side 9:

1. Hva er likt mellom månen og faren til Alfred?
2. Hvorfor forsvant faren til Alfred?

Side 10:

1. Hvordan ser nymånen ut?
2. Hva er likheten mellom månen og faren til Alfred, for Alfred?

Side 11:

1. Hvorfor hjelper det Alfred å ha Marie som venn?

Side 12:

1. Hvordan fikk Alfred vite hvor faren er?
2. Hva skjer når Alfred deler sorgen med Marie?

Side 13:

1. Hvorfor tror du Alfred tenker at faren er mannen i månen?
2. Hvorfor tror du det hjelper Alfred å tenke slik?

Side 14:

Lærebok: Horisonter

1. Hvorfor sier ikke Alfred lenger at månen er en gul ost?
2. Er du enig eller uenig i Alfred sin måte å tenke på?

Kosmos- uendelig s. 9-10 i "Hvem vet om sannhetens utallige ansikter".

Spørsmål:

1. Hva er hovedinnholdet i det vi nettopp leste? Forklar med egne ord.
2. Får du mange svar om universet på disse spørsmålene?
3. Hva blir et atom sammenlignet med?
4. Hvorfor stiller forfatteren så mange spørsmål i teksten?

Jorden – menneskenes hjem s. 11-12

Spørsmål:

1. Hvis du ser på jorda fra verdensrommet, hva ville du sett da?
2. Hva sammenlignes jorda med?
3. Hva betyr det at noe er uendelig?
4. Til diktet s. 12: Hvem har skrevet diktet?
5. Hva handler dette diktet om?
6. Hvorfor har forfatteren brukt tittelen "Jeg ser" tror du?
7. Hvordan kan du se/høre at dette er et dikt?
8. Hvordan opplever forfatteren av diktet verden rundt seg?

Foredrag RLE

Uke 7: onsdag 12.februar 2014

Velg en av oppgavene. Lag et foredrag på ca 2 min. Du kan bruke powerpoint hvis du vil. Når du begynner på foredraget og under arbeidet, lag et venn-diagram som du leverer inn før du presenterer oppgaven din.

1. Sammenlign Islam og kristendommen.

Ta for deg sentrale tema innen religionene, og finn hva som er likt og ulikt.

Hva ta for deg: hellige skrifter, gudsbegrepet, viktige personer, historie (grunnlegger, opphavssted, utvikling, utbredelse) symbol, religiøse plikter/regler/levemåte.

2. Sammenlign de to retningene innen Islam: sunni og sjia. Hva er forskjellig og hva er likt.

Ta for deg sentrale tema innen Islam og finn hva som er likt og ulikt mellom de to retningene. Hva ta for deg: hellige skrifter, gudsbegrep, leveregler, opphav, viktige personer, historie, utbredelse.

Vurderingskriterier:

- kan sammenligne (finne likheter og forskjeller)
- kan forklare med egne ord
- innholdet svarer på oppgaven og er en viktig del i religionen/retningen
- sammenheng i presentasjonen
- leverer inn VENN-diagram

Å leve sammen	TEKST:	BILDE eller TEGNING:
Identitet er:		
Reflekter over ulike familie typer		

Forklar selvtillit		
Forklar selvbilde		
Hva påvirker selvtillit og selvbilde?		
Reflekter over ulike samlivsformer		
Reflekter over samlivsbrudd, og konsekvenser av det		

Forklar heterofili		
Forklar homofili		
Forklar begrepet likeverd og drøft dette ut fra bl.a.Nelson Mandela		
Forklar begrepet likestilling og drøft dette ut fra bla. Camilla		

Collett		
Forklar kjønnsidentitet		
Forklar kjønnsroller		
Kjennetegn på en god venn		
Drøft ulike sider av vennskap		

Å reflektere vil si å:

Tenke over hva du mener om et tema, se for og mot, se positive og negative sider, se ting fra ulike synsvinkler.

Hva er bra?

Hva er dårlig?

Hva lurer du på?

Hva har du lært?

Hva er annerledes?

Å drøfte vil si å:

Diskutere med seg selv. Finne argumenter for og mot.

Bruk ord som:Hvis ... så ... dersom ... kan det hevdes at ... På den ene siden ... på den andre ... derfor ...

Spørsmål til RLE-prøven – Å LEVE SAMMEN

1. Forklar med egne ord hva identitet er. Hvem man er, hva du står for, summen av alt som er deg. Hvordan vil du andre skal se deg.
2. Gjør rede for ulike familietyper, og hvordan utviklingen har vært i Norge de siste 50 årene. Kjernefamilien, storfamilie. Utvikling i samfunnet fra storfam til kjernefam. Kjernefamilie: eneforsørger, to foreldre, foreldre av samme kjønn.
3. Reflekter over hvordan et samlivsbrudd påvirker barn i familien? hvor bo, hva bestemme selv, følelser (skyld?) hvorfor spm, positivt for noen familier, negativt for andre
4. Forklar forskjellen på selvtillit og selvbylde. selvbylde:hvordan du ser på deg selv.Selvtillit: tiltro til egen evne til å prestere/få til ulike ting
5. Hvilke utfordringer vil en som er homofil møte i samfunnet? Fordommer, partnerskapsloven.

6. Drøft om homofile bør få lov til å adoptere barn på lik linje med et heterofilt par?
7. Forklar hva likestilling er? (at mennesker behandles likt uavhengig av kjønn, menn og kvinner like plikter og rettigheter, norsk lov sier at det er forbudt å forskjellsbehandle menn og kvinner)
8. Hva betyr det å bli verdsatt? (å bli satt pris på, at noen viser at du betyr noe, at noen bryr seg om deg)
9. Hva kan du gjøre når du vil bli venn med noen?

Skriv ned hva du gjorde når du forberedte deg til denne prøven: